

Predikheren Mechelen krijgt Erfgoedprijs

02/10/2020 om 22:07 door Geert Sels (<https://www.standaard.be/auteur/geert-sels>)

De leeszaal kreeg een plek op de eerste verdieping. Foto: Kris Vandevorst

Veertig jaar stond de Predikherenkerk in Mechelen leeg, nu is het een stemmige bibliotheek. Vrijdagavond won ze de Onroerenderfgoedprijs. Zelfs twee keer: één keer namens de jury en één keer door het publiek.

Elk jaar bekroont de Onroerenderfgoedprijs een verdienstelijke realisatie van het afgelopen jaar. Dat hoeft niet per se een monument te zijn. Een landschap of een archeologisch erfgoed kan evengoed. De insteek verandert telkens. Waar vorig jaar erfgoed in aanmerking kwam dat niet publiek toegankelijk was, ging het dit jaar net om erfgoed dat wel een publieke functie had. Er meldden zich 43 kandidaten.

Een jury slankte dat peloton af tot een shortlist van drie. De eerste was het Gruuthusemuseum, het vijftiende-eeuwse stadspaleis uit Brugge. Het werd volledig bij de tijd gebracht. Een pittig detail was dat voor een deel van het interieur werd teruggegrepen op onuitgevoerde plannen van de negentiende-eeuwse stadsarchitect Louis Delacenserie.

De tweede kanshebber was de Sint-Niklaaskerk, de gotische kerk uit Westkapelle die in 2013 uitbrandde. De ruïne werd opnieuw opgebouwd in een moderne stijl en is opgedeeld in een sacraal gedeelte en een gemeenschapsruimte. Verbrande altaren herinneren aan de brand en een zwarte stalen toren geeft het gebouw opnieuw de bakenfunctie van weleer.

Een nieuw trappenhuis werd met zorg in het geheel ingepast. Foto: Kris Vandevorst

Eind goed, al goed

Maar de winnaar werd het Predikheren in Mechelen, een voormalige religieuze ruimte aan de stadsrand van Mechelen die herbestemd is als bibliotheek. Het project krijgt 15.000 euro. De twee andere genomineerden elk 2.500 euro. Het Predikheren kreeg in alle rangen bijval. Zowel de vakjury prefereerde het project, alsook de ruim 11.000 deelnemers die stemden voor de publieksprijs.

Het Predikheren, de buurman van de Kazerne Dossin, is een ‘eind goed al goed’-verhaal. Het is vooral een lang verhaal. Aan dit barok klooster met kerk werd tussen 1650 en 1735 gebouwd. De Franse bezetter had geen hoge pet op van de religieuzen en joeg de predikheren in 1796 hun pand uit. Daarop kreeg het minder vredelievende bestemmingen, zoals een kazerne, een wapendepot en, toe maar, een militair hospitaal. Het werd nog even een bejaardentehuis voor het met volle overgave een stadskanker werd en veertig jaar leegstond.

In 2011 schreef de Vlaamse Bouwmeester een open oproep uit om het gebouw te herbestemmen. Korteknie Stuhlmacher, een bureau uit Rotterdam, won de wedstrijd. Het vormde een team met Bureau Bouwtechniek en de erfgoedarchitecten van Callebaut Architecten. Voor die laatsten is deze bekroning dolle pret. Ze wonnen de prijs vorig jaar ook al met het Gildehuis van de Vrije Schippers, aan de Grasmarkt in Gent.

De architectencombinatie koos voor een niet overdreven heilige aanpak. Ze koos ervoor om geen klassieke reconstructie te maken van de vroegere toestand. In plaats daarvan liet ze het verleden van het gebouw spreken. Verbouwingen en toevoegingen die in de loop der tijd plaatsvonden, maar ook sporen van verval, liet ze gewoon zichtbaar.

Met souplesse

Door de leeszaal op de eerste verdieping onder te brengen, konden de makers elders ruimte uitsparen. Zo ontstonden in het binnenhof, de kloostergangen en de kerk mogelijkheden voor andere publieke functies, zoals ontmoetingsruimtes en een koffiebar. Nieuwe toevoegingen, zoals een trappenhuis en een liftschacht, werden met zorg ingepast. In het Architectuurjaarboek, dat onlangs uitkwam, wordt het project geprezen omdat het met veel souplesse schakelt tussen harde en zachte restauratie.
